

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6MCdo/17/2011                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 9011899653                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.11.2012                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Rudolf Čirč              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2012:9011899653.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Union poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 29/A, IČO : 31 322 051, proti žalovaným 1/ Maják, občianske združenie, so sídlom v Zlatých Moravciach, Bernolákova č. 37, zastúpené HAGYARI, KUBOVIČ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vlčkova č. 8/A, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Rudolf Priečinský a 2/ W. W., o zaplatenie 10 379,73 EUR (312 700 Sk), vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 9 C 147/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 10. júna 2008 č.k. 9 C 147/2006-230 a proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2010 sp.zn. 9 Co 198/2008, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2010 sp.zn. 9 Co 198/2008 a rozsudok Okresného súdu Nitra z 10. júna 2008 č.k. 9 C 147/2006-230 vo výroku, ktorým uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 279 398 Sk so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 20 317 Sk od 10. novembra 2005 do 2. novembra 2006 a so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 279 398 Sk od 10. novembra 2005 do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania 14 790 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku, z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Nitra na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Žalobou podanou dňa 22. mája 2006 na Okresnom súde Nitra (po jej čiastočnom späťvzatí v priebehu konania) sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným uloženia povinnosti zaplatiť jej spoločne a nerozdielne sumu 312 700 Sk so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 20 317 Sk od 10. novembra 2005 do 2. novembra 2006 a so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 312 700 Sk od 10. novembra 2005 do zaplatenia. V žalobe uviedla, že žalovaný 1/ prepravoval ako dopravca z územia Slovenskej republiky na územie Holandska tovar podliehajúci colným dovozným dávkam na základe tranzitného vyhlásenia vystaveného spoločnosťou T&B, s.r.o. ako hraničným špeditérom (ďalej len „hraničný špeditér“). Tovar bol dňa 29. mája 2003 Colným úradom Nitra prepustený do režimu spoločný tranzit T1, pričom ako colný úrad určenia bol uvedený Z.. Žalovaný 2/, ktorý bol vodičom pri preprave, podpísal ako zástupca žalovaného 1/ dňa 29. mája 2003 tzv. „zmluvu o ručení“ (ďalej len „zmluva o ručení“), v ktorej žalovaní vyhlásili, že sú si vedomí povinnosti riadne dodať tovar určenému colnému úradu, a že v prípade nespĺnenia týchto povinností uhradia vzniknutý colný dlh, resp. zaplatia hraničnému špeditérovi ním uhradený colný dlh.

Žalovaní dodali tovar príjemcovi bez toho, aby ho predložili colnému úradu určenia. Hlavný colný úrad Drážďany preto vymeral na tovar colný dlh 8 491,43 Eur (podľa vtedy platného kurzu 333 017 Sk) a vyzval hraničného špeditéra na jeho úhradu.

Žalobkyňa ďalej uviedla, že dňa 21. februára 2000 uzavrela s hraničným špeditérom poisťnú zmluvu o poistení zodpovednosti pri zabezpečení colného dlhu a na základe nej zaplatila za neho predmetný colný dlh. Podľa jej názoru prešlo na ňu v zmysle § 827 Obč. zákonníka právo poisteného (hraničného špeditéra) na náhradu uhradeného colného dlhu, ktoré mu v súvislosti s jeho zodpovednosťou za colný dlh vzniklo proti žalovaným. Zodpovednosť žalovaných je podľa nej daná čl. 37 bod 3 v spojení s čl. 11 bod 2 Prílohy č. 1 k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime (publikovaného ako Oznámenie č. 187/1996 Z.z. Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o pristúpení Slovenskej republiky k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime, ďalej len „Dohovor“), a tiež zmluvou o ručení z 29. mája 2003.

Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 10. júna 2008 č.k. 9 C 147/2006-230 uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 279 398 Sk (9 274,31 EUR) so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 20 317 Sk (674,40 EUR) od 10. novembra 2005 do 2. novembra 2006 a so 6% úrokmi z omeškania zo sumy 279 398 Sk od 10. novembra 2005 do zaplatenia, ako aj povinnosť zaplatiť jej náhradu trov konania 14 790 Sk (790,94 EUR), to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku a voči žalovanému 2/ žalobu zamietol a vyslovil, že žalovanému 2/ sa nepriznáva náhrada trov konania. Poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný 1/ ako dopravca tovaru, ktorý nebol odovzdaný colnému úradu určenia (a teda bol odňatý z colného dohľadu), porušil čl. 11 ods. 2 Prílohy č. 1 Dohovoru a tým sa stal dlžníkom na colnom dlhu, čím bola zároveň daná jeho pasívna legitímácia v spore. Naopak žalovaný 2/ nebol v konaní pasívne legítimovaný, lebo úkony súvisiace s dopravou tovaru nevykonával vo svojom mene, ale ako podnikateľ ich na základe mandátnej zmluvy vykonával v mene žalovaného 1/. Zamietnutie žaloby vo zvyšku odôvodnil tým, že poistený uhradil žalobkyni sumu 33 302 Sk (1 105,42 EUR) predstavujúcu spoluúčasť na poisťnej udalosti v rozsahu 10%.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 25. novembra 2010 sp.zn. 9 Co 198/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanému 1/ potvrdil. Zároveň rozhodol o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania 51,04 EUR do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Potvrdenie prvostupňového rozsudku v napadnutej časti odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa aj s jeho dôvodmi. Len na doplnenie uviedol, že poistený si zabezpečil právo na vrátenie colného dlhu zmluvou o ručení podpísanou žalovaným 2/.

Na základe podnetu žalovaného 1/ podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd rozsudky oboch súdov (rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku voči žalovanému 1/) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci. Uviedol, že súdy v základnom konaní nesprávne vyvodzovali pasívnu legitímáciu žalovaného 1/ z Dohovoru, pretože tento ako verejnoprávny predpis konštituuje právo colného orgánu vymáhať colný dlh, no neupravuje vzájomné vzťahy medzi hlavným zodpovedným (hraničným špeditérom), dopravcom a príjemcom, ktoré sú predmetom súkromnoprávnej úpravy. Poukazoval na to, že v priebehu celého konania nebol doložený žiaden dôkaz preukazujúci existenciu zmluvného vzťahu medzi poisteným a žalovaným 1/, a teda preukazujúci pasívnu legitímáciu žalovaného 1/ v spore. Zmluva o ručení podpísaná žalovaným 2/ nemohla založiť takýto právny vzťah, pretože je obsahovo neurčitá a nezrozumiteľná, a okrem toho z mandátnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými nevyplývalo pre žalovaného 2/ oprávnenie vykonávať právne úkony v mene žalovaného 1/.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu poukazovala na jeho neopodstatnenosť a navrhla ho zamietnuť.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhol tomuto opravnému prostriedku vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal oba napadnuté rozsudky, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Žalobkyňa odôvodnila uplatnený nárok právom poisteného (za ktorého uhradila colný dlh ako poistné plnenie) voči žalovanému 1/ na náhradu zaplateného colného dlhu, ktoré na ňu malo prejsť v zmysle analogického použitia § 827 Obč. zákonníka. Základným predpokladom úspešnosti žaloby, a teda aj vecnej legitímácie účastníkov, bolo preto preukázanie právneho vzťahu medzi poisteným a žalovaným 1/, obsahom ktorého by bolo právo poisteného voči žalovanému 1/ na náhradu zaplateného colného dlhu.

V preskúmvanej veci súdy v základnom konaní vyvodili existenciu takéhoto právneho vzťahu jednak z Dohovoru poukazujúc na to, že žalovaný 1/ ako dopravca porušil povinnosť predložiť tovar úradu určenia, a jednak zo zmluvy o ručení, obsahujúcej jednostranný záväzok zaplatiť colnému orgánu vzniknutý colný dlh, resp. zaplatiť ho poistenému, ak ho uhradí sám.

Dovolací súd považuje za správny právny názor generálneho prokurátora, podľa ktorého Dohovor nemohol založiť právny vzťah medzi poisteným a žalovaným 1/, obsahom ktorého by bolo právo poisteného voči žalovanému 1/ na náhradu za zaplatený colný dlh. Obsahom tejto právnej normy nebola totiž úprava súkromnoprávných vzťahov medzi subjektmi zúčastňujúcimi sa na spoločnom tranzitnom režime, ale ich verejnoprávne povinnosti vo vzťahu k príslušným colným orgánom. Právo poisteného voči žalovanému 1/ na náhradu zaplateného colného dlhu preto z nej nebolo možné vyvodiť.

Takéto právo nevyplýva bez ďalšieho ani zo zmluvy o ručení, keďže žalobkyňa nepreukázala (hoci ju v tomto smere zaťažovala dôkazná povinnosť), že žalovaný 2/ bol splnomocnený žalovaným 1/, aby v jeho mene robil právne úkony, a teda aby sa v jeho mene jednostranne zaviazal, že v prípade vzniku colného dlhu a jeho úhrady poisteným, žalovaný 1/ poskytne poistenému náhradu zaplateného colného dlhu. V súvislosti s tým dovolací súd poukazuje na vyjadrenie samotnej žalobkyne z 29. októbra 2007 (č.l. 125), v ktorom výslovne uviedla, že ak žalovaný 2/ mal podľa mandátnej zmluvy poskytovať žalovanému 1/ služby vodiča medzinárodnej prepravy na vozidle žalovaného 1/, potom by zmluva o ručení v zmysle § 33 ods. 2 Obč. zákonníka zaväzovala žalovaného 2/. Ďalej poukazuje na výpoveď žalovaného 2/ na odvolacom pojednávaní dňa 13. mája 2010, v ktorej tento uviedol, že sa nepamätá, že by mal nejaké splnomocnenie na podpisovanie od žalovaného 1/, a že mal poverenie len na prepravu. Napokon dáva do pozornosti aj výpoveď konateľa poisteného na tom istom pojednávaní, podľa ktorého povinnosti pri preprave porušil vodič, pričom zodpovednosť vodiča vyplýva zo zmluvy o ručení.

So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky v rozsahu uvedenom vo výroku tohto uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia, aj o trovách pôvodného, ako i dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.